

ГУДЗИКИ ПАЛЬТА

То було ще минулого місяця. А тепер я працюю нічним продавцем у книгарні Пенумбри і вже навчився не гірше від мавпи дряпатися драбиною вгору і вниз. Для цього необхідні спеціальні вміння. Спершу треба присунути драбину, зафіксувати її коліщатка, зігнути коліна і, підстрибнувши, сягнути одразу третього або четвертого щабля. Міцно вхопитися обома руками, відштовхнутись, і ось ви вже висите в п'яти футах¹ над землею. Коли дряпаєтесь, дивитися варто тільки перед собою, у жодному разі не вгору чи вниз; очі треба сфокусувати на тому, що за фут від вашого обличчя, й перед вами пропливатимуть міriadи різnobарвних кольорових корінців. Подумки рахуйте щаблі, а тоді, коли врешті дістанетесь потрібного рівня, простягніть руку, щоб узяти необхідну книжку, і... ну звісно ж, потягніться до неї.

З професійної точки зору це вміння, певна річ, не таке затребуване, як веб-дизайн, утім, це куди веселіше, та й, зрештою, у той час я радів і такій роботі.

Лишень би частіше його застосовувати. Цілодобова книгарня містера Пенумбри працює за таким графіком не тому, що тут

¹ 1 фут ≈ 30,5 см.

нема відбою від покупців. Насправді їх майже немає, й іноді я радше почуваюся нічним сторожем, аніж продавцем.

Пенумбра торгує вживаними книжками, але всі вони в такому неймовірно гарному стані, що цілком могли б бути новими. Він купляє їх удень — адже такі продають лише людині, чиє ім'я написане на вітрині книгарні, — і, либонь, йому не так уже легко догодити. Схоже, він не надто цікавиться списками бестселерів. У нього розмаїта колекція книжок, але годі зрозуміти, за яким принципом чи з якою метою він їх обирає — припускаю, що це його власні вподобання. Отож тут ви не знайдете романів про юних чаклунів чи вампірську поліцію. А дарма, бо це якраз те місце, де хочеться придбати книжку про юного чаклуна. Це якраз та крамниця, де хочеться й самому *стати юним чаклуном*.

Я розповів своїм друзям про книгарню Пенумбри, і кілька з них зазирнули сюди повітрящатись на книжкові стелажі й подивитись, як я видираюся на їхні запилюжені вершини. Зазвичай я вмовляв їх щось придбати: чи то роман Стейнбека, чи щось із Борхеса, чи товстий том Толкіна — ймовірно, то улюблені автори Пенумбри, бо в книгарні були всі їхні твори. Щонайменше переконував купити бодай листівку. На моєму столі лежить цілий стос. Чорнилом намальовано фасад книгарні — таке майстерне зображення, але водночас виконане в старомодній і колись непопулярній техніці, що знову стала популярною, — і Пенумбра продавав їх по долару за штуку.

Але одного бакса на кілька годин аж ніяк не вистачить на мою зарплатню. Не можу збагнути, із чого береться моя зарплата, і тим більше не можу збагнути, як ця книгарня ще досі працює.

Є одна особа, яка заходила вже двічі, — жінка, що явно працює в сусідніх «Дупцях». Я впевнений у цьому, тому що обидва рази її макіяж виглядав, як очі єнота, і від неї чувся запах цигарок. У неї була широка, привітна усмішка й попелясто-біляве волосся. Так одразу й не скажеш, скільки їй років, — цілком можливо, що вона кепсько виглядає на двадцять три або чудово на тридцять

один. Я не знаю її імені, але добре знаю, що вона цікавиться біографіями.

У перший свій візит вона, човгаючи ногами і ніби знічев'я потягуючись, повільно оглянула передні стелажі, а тоді підійшла до моого столу.

— Маєте ту книжку про Стіва Джобса? — запитала вона. Дамочка була одягнена в джинси й коротку стьобану куртку поверх рожевої майки, а її голос був трохи гугнявий.

Я насупився і сказав:

— Сумніваюся. Але все-таки перевірю.

У Пенумбри була інформаційна база, внесена до старенького бежевого *Mac Plus*. Я поклацав клавіатурою, вписуючи ім'я його творця, і ноутбук тихенько загув — гарний знак. Дамочці сьогодні пощастило.

Ми обое схилили набік голови, роздивляючись відділ із біографіями, і знайшли її: єдиний примірник, лискучий, ніби щойно з друкарні. Може, то був різдвяний подарунок татові, керівникові якої-небудь IT-компанії, який узагалі не читає книжок. А може, ультрасучасний татусь хотів прочитати її в електронному вигляді. Хай там що, але хтось продав цю книжку Пенумбрі, і вона пройшла його відбір. Дива та й годі.

— Він був таким красунчиком, — озвалась Коротка Курточка, тримаючи книжку у витягнутих руках. З білої обкладинки на неї дивився Стів Джобс — рука на підборідді, круглі окуляри, трохи схожі на ті, що їх носив Пенумбра.

Десь за тиждень дамочка повернулась; пританьковуючи, заїшла до книгарні, широко всміхнулась і, легенько плескаючи в долоні, — все-таки вона виглядала радше на двадцять три, аніж на тридцять один, — сказала:

— Ой, та книжка була просто чудова! Дивіться, — тут вона посерйознішала, — він написав ще одну, про Ейнштейна. — Вона простягла свій телефон, на екрані якого була сторінка із сайту

Amazon із біографією Ейнштейна авторства Волтера Айзексона. — Я знайшла її в Інтернеті, але подумала, що могла б купити у вас.

Дозвольте вам пояснити: це було щось неймовірне. Просто мрія продавця книжок. Стриптизерка, що пішла наперекір історії з криком «Стоп!», — а тоді ми, з надією схиливши голови набік, з'ясували, що у віддлії біографій Пенумбри немає книжки «Ейнштейн: його життя і його Всесвіт». Там було п'ять різних видань про Річарда Фейнмана¹, але жодної про Альберта Ейнштейна. Так сказав Пенумбра.

— Справді? — Коротка Курточка закопилила губи. — Чорт. Ну добре, тоді куплю її в Інтернеті. Дякую. — Вона вийшла з книгарні, зникла в нічній темряві й поки що більше не приходила.

Скажу відверто: якби мені довелося скласти рейтинг на основі власного досвіду купівлі книжок за такими критеріями, як зручність, легкість та рівень задоволення, мій перелік виглядав би якось так:

1. Бездоганна незалежна книгарня на кшталт «Пігмаліона» у Берклі².
2. Простора і світла від *Barnes & Noble*. Я знаю, що це велика корпорація, але не будемо лукавити — їхні книгарні справді чудові, особливо ті, що з великими канапами.
3. Книжковий ряд у супермаркеті *Walmart* (поряд із ґрунтом для вазонів).
4. Бібліотека на борту «Західної Вірджинії», атомного підводного човна десь у глибинах Тихого океану.
5. Цілодобова книгарня містера Пенумбри.

Отож я намірився якось виправити цю ситуацію. Ні, я геть нічого не тямлю в управлінні книгарнею. Ні, я не слідкую за книжковими вподобаннями публіки, яка виходить зі стрип-клубу. Ні, мені ще

¹ Річард Фейнман (1918–1988) — американський фізик, один із творців квантової електродинаміки.

² Берклі — місто на східному узбережжі затоки Сан-Франциско.